

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Jiřího Gottwalda a soudců JUDr. Petra Hluštíka, Ph.D., a JUDr. Martina Láníčka ve věci

žalobce: **V. P.**
zastoupeného advokátem Mgr. Stanislavem Sochořem
sídlem Pavelčákova 14, 779 00 Olomouc

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 376/1, 128 01 Praha-Nové Město

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 7. 2012 č. j. 2012/50548-422, ve věci
ochrany zaměstnance při platební neschopnosti zaměstnavatele,

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 9. 7. 2012 č. j. 2012/50548-422
se **zrušuje** a věc se **vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje

- II. Žalované je **povinně** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 17 036 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám advokáta Mgr. Stanislava Sochora, sídlem Pavelčákova 14, 779 00 Olomouc.

Odůvodnění:

A.

1. Žalobce se žalobou doručenou zdejšímu soudu dne 4. 3. 2019*) domáhá přezkoumání shora označeného rozhodnutí žalovaného, jímž bylo k odvolání žalobce formálně změněno, fakticky však potvrzeno rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Brně (dále též „úřad práce“) ze dne 16. 5. 2012 č. j. MPSV-UP-2346541/12/AIS-ZAM, kterým úřad práce přiznal žalobci mzdové nároky za měsíc říjen 2011 nevyplacené mu zaměstnavatelem MPS Brno s. r. o. ve výši 6 800 Kč podle zák. č. 118/2000 Sb., o ochraně při platební neschopnosti zaměstnavatele a o změně některých zákonů, ve znění účinném v roce 2012 (dále též „ZOPNZ“).

B.

2. S ohledem na to, že věc napadla původně Městskému soudu v Brně (kde byla vedena pod sp. zn. 13 C 77/2012) jako soudu rozhodujícím ve věcech občanskoprávních, zabýval se zdejší soud otázkou, jakým způsobem se věc ocitla u soudů rozhodujících ve správním soudnictví.
3. Zjistil, že se tak stalo usnesením Městského soudu v Brně ze dne 5. 11. 2015 č. j. 13 C 77/2012-122, kterým Městský soud v Brně „*vyslovil věcnou a místní nepřislusnost Městského soudu v Brně*“ s tím, že po právní moci tohoto usnesení „*bude věc postoupena Městskému soudu v Praze jako soudu věcně a místě příslušnému*“.
4. Městský soud v Brně tedy rozhodl způsobem, který v době jeho rozhodování příslušný procesní předpis – zák. č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších změn a doplnění (dále jen o. s. ř.) již bezmála 12 let nepřipouštěl (od 1. 1. 2003, tj. od účinnosti novely č. 151/2002 Sb.). Jinými slovy Městský soud v Brně věc „*přímo postoupil*“ do správního soudnictví v rozporu s ust. § 104b o. s. ř., které pro takový případ předepisuje zcela jiný postup.
5. Krajský soud se proto zabýval dále otázkou, zda byla věc vůbec účinně „*postoupena*“ soudům rozhodujícím ve správním soudnictví. Vycházel přitom z dosavadní judikatury soudů rozhodujících ve správním soudnictví (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 9. 2013 č. j. 4 Ads 72/2013-30, či ze dne 29. 12. 2006 č. j. 4 As 41/2006-106, č. 1540/2008 Sb. NSS, oba www.nssoud.cz).
6. Krajský soud má – i s ohledem na dobu uplynulou od podání žaloby – za to, že žalobci nelze klást k tíži nesprávný postup Městského soudu v Brně, případně věc dále protahovat vynucováním řádného postupu Městského soudu v Brně. Naopak je třeba zajistit, aby žalobci nebyl nadále odepírán přístup ke spravedlnosti, jak se tomu děje již bezmála sedm let. Současně je třeba příslušná zákonná ustanovení vyložit tak, aby nesprávný postup Městského soudu v Brně nebyl žalobci na újmu, především aby v důsledku tohoto postupu nebyla žaloba vyhodnocena jako opožděná.

Shodu s prvopisem potvrzuje

7. Krajský soud proto uzavírá, že je třeba – bez ohledu na zvolený postup – vycházet z toho, že věc je v současnosti v „držení“ soudů rozhodujících ve správním soudnictví s tím, že účinky podání žaloby nastaly již jejím podáním u Městského soudu v Brně, tj. dnem 11. 9. 2012.
8. Krajský soud v této souvislosti doplňuje, že napadené rozhodnutí bylo žalobci doručeno dne 12. 7. 2012. Žaloba tedy byla podána včas ve dvouměsíční lhůtě od doručení napadeného rozhodnutí [§ 72 odst. 1 zák. č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších přepisů (dále jen „s. ř. s.“)].

C.

9. Krajský soud jako soud rozhodující ve správním soudnictví se dále zabýval otázkou své pravomoci věc projednat a rozhodnout o ní.
10. Krajský soud konstatuje, že zvláštní senát zřízený podle zák. č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, usnesením ze dne 14. 12. 2017 č. j. Konf 44/2017-7, www.nssoud.cz, přijal závěr o tom, že „mzdové nároky dle zákona č. 118/2000 Sb., o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele, mají veřejnoprávní povahu a k rozhodování o nich je dána pravomoc soudů rozhodujících ve správním soudnictví.“ Tento závěr zvláštní senát též následně zopakoval, např. v usnesení ze dne 25. 9. 2018 č. j. Konf 15/2018-11, www.nssoud.cz, jak je zdejšímu soudu známo i z jeho úřední činnosti (ze spisů zdejšího soudu sp. zn. 16 Co 14/2016 a sp. zn. 64 Ad 1/2019).
11. Tímto závěrem je zdejší soud podle § 5 odst. 5 zák. č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, vázán. Krajský soud proto uzavírá, že je v jeho pravomoci věc projednat a o ní rozhodnout.

D.

12. Vzhledem k tomu, že žalobce označil jako žalovaného „Úřad práce České republiky – krajská pobočka v Brně“ a s ohledem na to, že žalovaný se pokouší ve vyjádření k žalobě označit tento subjekt jako „dalšího účastníka řízení“ s odkazem na § 244 a násl. o. s. ř., zabýval se soud otázkou, kdo je v tomto řízení žalovaným.
13. Základním procesním předpisem pro soudy rozhodující ve správním soudnictví je s. ř. s. Ten přitom v ust. § 69 jasně a výslovně stanoví: „Žalovaným je správní orgán, který rozhodl v posledním stupni (...)“
14. V této věci v posledním stupni ve správním řízení rozhodovalo Ministerstvo práce a sociálních věcí, které je tak jediným žalovaným v nynějším soudním řízení.
15. Vzhledem k tomu, že u žaloby proti rozhodnutí správního orgánu určuje žalovaného přímo zákon, je nerozhodné, koho za žalovaného označil účastník řízení (ať už žalobce či žalovaný) ve svém podání.

E.

16. Za situace, kdy úřad práce není v této věci žalovaným, přičemž z povahy věci nemůže být ani žalobcem, zabýval se soud s ohledem na označení tohoto subjektu žalovaným jako „dalšího účastníka řízení“ otázkou, zda úřadu práce v tomto soudním řízení nepřísluší jiné procesní postavení.

Shodu s prvopisem potvrzuje

17. Jediným procesním postavením, které by mohlo subjektu, který není žalobcem ani žalovaným, v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu podle § 65 a násl. s. ř. s. příslušet, je postavení osoby zúčastněné na řízení ve smyslu § 34 s. ř. s.
18. Jak ovšem soudy rozhodující ve správním soudnictví opakovaně a neměnně judikují (srov. např. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne ze dne 30. 5. 2013 č. j. 4 As 77/2013-25, ze dne 27. 9. 2013 č. j. 5 As 57/2013-16 či ze dne 26. 5. 2016 č. j. 10 As 177/2014-46, Sb. NSS č. 3453/2016, vše www.nssoud.cz), správnímu orgánu I. stupně postavení osoby zúčastněné na řízení nepřísluší.
19. Krajský soud proto uzavírá, že úřad práce není osobou zúčastněnou na tomto soudním řízení, ani mu v tomto soudním řízení nepřísluší jakékoli jiné procesní postavení.

F.

20. Žalobce napadá především závěr žalovaného o tom, že žalobce sice prokázal nárok na odstupné, nikoli však jeho výši. Provádí přitom sofistikované výpočty, jimiž se snaží demonstrovat, že jeho průměrná měsíční mzda nemohla být nižší, než 16 766 Kč.
21. Dále namítá, že správní orgány postupovaly zcela formalisticky, pokud uvedly, že výše žalobcova nároku může být prokázána jen výplatními lístky, potvrzením zaměstnavatele, mzdovým listem nebo potvrzením o průměrném výdělku, aniž by byly hodnoceny jiné žalobcem předložené doklady.
22. Žalobce konečně namítá, že byl na svých právech dotčen tím, že správní orgány žalobci přiznaly částku nižší, než na kterou má žalobce nárok [$3 \times 16\,766 \text{ Kč} = 50\,229$ (podle žalobce)].

G.

23. Žalovaný navrhuje odmítnutí žaloby.
24. Namítá zprvu, že věc náleží do pravomoci soudů rozhodujících věci občanskoprávní – k této otázce se soud již vyjádřil v části C. (body 9. – 11.) odůvodnění tohoto rozsudku.
25. Dále namítá nedostatek své pasivní věcné legitimace v tomto soudním řízení – k této otázce se soud již vyjádřil v části D. (body 12. – 15.) odůvodnění tohoto rozsudku.
26. K věci samé uvádí, že doklady předložené žalobcem neprokazují odpracovanou dobu v červenci a srpnu 2011 ani úhradu mzdy za srpen 2011. Doložené doklady jsou proto nedostačující pro provedení kontrolního výpočtu průměrného výdělku. Zdůrazňuje, že úřad práce v prvostupňovém rozhodnutí nepopřel žalobcův nárok na odstupné, bez dalších dokladů však nelze prokazatelně určit jeho výši. Žalobcův zaměstnavatel přitom žalobcem uplatněnou výši odstupného nepotvrdil, naopak uvedl, že žalobce měl neomluvenou absenci (což ovšem zaměstnavatel nikterak neprokázal). Proto byly žalobci přiznány za říjen 2011 mzdové nároky podle § 9 odst. 1 věty druhé ZOPNZ, tj. ve výši odpovídající minimální mzdě.
27. Pokud žalobce předkládal výpisy z účtu, není z nich zřejmé, zda u přijatých částek od zaměstnavatele se skutečně jedná o mzdu za žalobcem tvrzené měsíce, přičemž už vůbec prokazují odpracovanou dobu.
28. Konečně žalovaný namítá, že podle ZOPNZ může poskytnout zaměstnanci jen nároky *nevyplacené* (§ 1a ZOPNZ).

Shodu s prvopisem potvrzuje

H.

29. Krajský soud přezkoumal v mezích žalobních bodů [§ 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)] napadené rozhodnutí, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).

H.a.

30. Z obsahu správních spisů soud zjistil, že žalobce se obrátil na úřad práce dne 10. 2. 2012 s žádostí o uspokojení mzdových nároků, kdy jediný uplatňovaný mzdový nárok označil:

<i>Období (měsíc a rok)</i>	<i>ŘÍJEN 2011</i>
<i>Výše mzdových nároků (Kč)</i>	<i>50 299,- Kč</i>
<i>Poznámka</i>	<i>ODSTUPNÉ</i>

K žádosti připojil pracovní smlouvu ze dne 20. 10. 2010 uzavřenou na dobu neurčitou s dnem nástupu do práce 20. 10. 2010, kdy podle čl. IV. věty první pracovní smlouvy „Mzdové podmínky jsou stanoveny v platebním výměru v souladu s příslušnými právními předpisy.“ Dále připojil okamžité zrušení pracovního poměru ze dne 17. 10. 2011, podle kterého žalobce okamžitě ruší pracovní poměr z důvodu nevyplacení mzdy za měsíc srpen 2011 (dodejka byla předložena dodatečně, ovšem podle ní zaměstnavatel převzal tuto písemnost dne 25. 10. 2011). Dále předložil výzvu zaměstnavateli k vyplacení dlužné mzdy a odstupného.

Přípisem doručeným žalobci dne 1. 3. 2012 úřad práce žalobce poučil o možnosti vyjádřit se k podkladům rozhodnutí. M. j. žalobci sdělil, že má možnost sám doložit od zaměstnavatele nebo mzdové účetní potvrzení, které by prokazovalo výši nevyplacených mzdových nároků a potvrzení o průměrném výdělku podepsané oprávněnou osobou; vše s tím, že jinak budou žalobci přiznány mzdové nároky ve výši minimální mzdy 8 000 Kč. Listina je zakončena větou: „Úřad práce nepopírá Váš nárok na odstupné, avšak bez potvrzeného průměrného hrubého výdělku zaměstnavatelem nelze vypočítat jeho výši.“

K výzvě úřadu práce žalobcův zaměstnavatel vykázal mzdové nároky žalobce za říjen 2011 až leden 2012 ve výši 0 Kč s dovětkem „Zaměstnanec má neomluvenou absenci.“

Dne 12. 3. 2012 žalobce požádal o přerušení řízení, když se mu dosud žádné další doklady nepodařilo sehnat. Následně bylo vskutku řízení usnesením ze dne 13. 3. 2012 přerušeno „na dobu nezbytně nutnou“.

Žalobce předložil rozhodnutí o dočasné pracovní neschopnosti žalobce, která trvala od 15. 8. 2011 do 31. 10. 2011.

Žalobce dále předložil výpisy z účtu za červenec a září 2011, kde argumentuje těmito platbami:

<i>Datum Označení operace</i>	<i>Název protiúctu</i>	<i>Identif</i>
<i>Částka</i>		
<i>Protiúčet nebo poznámka</i>	<i>VS KS SS</i>	
26. 07. Příkaz k úhradě 54425442/0300	FREEBOARD CR S.R.O. 0308	4437 16.900,00

Shodu s prvopisem potvrzuje

05. 09. Došlá platba	FREEBOARD CR S.R.O.	4516	15.300,00
54425442/0300	957669		

a dne 25. 4. 2012 požádal o pokračování v řízení.

Nato úřad práce přípisem ze dne 30. 4. 2012 informoval žalobce, že zastává názor, že výpisy z účtu prokazují toliko výplatu mzdy za červen 2011 (mimo rozhodné období 3. čtvrtletí 2011) a červenec 2011, neprokazují však odpracovanou dobu a úhradu mzdy za srpen 2011. Doložené doklady proto podle úřadu práce nepostačují pro výpočet průměrného výdělku. Vyzval proto žalobce, aby ve lhůtě 5 „kalendářních pracovních“ dnů doložil výplatní listky za červenec a srpen 2011 potvrzené zaměstnavatelem, nebo mzdový list, příp. potvrzení o průměrném hrubém výdělku. Současně žalobce poučil, že jinak mu bude vyplacen měsíční mzdový nárok ve výši minimální mzdy, tj. 8 000 Kč před zdaněním.

Žalobce reagoval přípisem ze dne 11. 5. 2012, obsahově obdobným žalobě.

Úřad práce rozhodnutím ze dne 16. 5. 2012 přiznal žalobci mzdové nároky za říjen 2011 ve výši 6 800 Kč (po zdanění). V odůvodnění rozhodnutí opakuje předchozí argumentaci.

Žalobcovu odvolání ze dne 2. 6. 2012 je opět již obsahově obdobné argumentaci užité v žalobě.

O žalobcově odvolání bylo rozhodnuto napadeným rozhodnutím. V něm žalovaný po rekapitulaci průběhu řízení uzavřel, že:

- dne 26. 7. 2011 byla na žalobcův účet připsána platba 16 900 Kč, není však zřejmé, zda se jedná o mzdu za červen 2011, který nespadá do rozhodného období;
- dne 5. 9. 2011 byla žalobci na účet připsána částka 15 300 Kč, zde rovněž není patrné, za jaký měsíc byla žalobci touto částkou mzda vyplacena;
- žalobce nikterak neprokázal počet odpracovaných hodin v měsících rozhodného období, bez čehož nelze zjistit jeho průměrný výdělek.

Za situace, kdy žalobcův zaměstnavatel žalobcem uváděné údaje nepotvrdil, dospěl žalovaný k závěru, že výši mzdového nároku (zde odstupného) nelze prokázat, proto žalobci náleží mzdové nároky za říjen 2011 ve výši odpovídající minimální mzdě podle § 9 odst. 1 věty druhé ZOPNZ.

H.b.

31. S ohledem na časový odstup nynějšího soudního rozhodování od doby rozhodování správních orgánů se krajský soud zabýval dále otázkou, podle jaké právní úpravy je třeba věc posuzovat.
32. Rozhodné je přitom, že žalobce:
 - 1) uplatnil mzdový nárok (odstupné) za říjen 2011, přičemž podle doložené dodejky ukončil pracovní poměr okamžitým zrušením, které bylo jeho zaměstnavateli doručeno 25. 10. 2011, a
 - 2) žalobce podal žádost o uspokojení mzdových nároků dne 10. 2. 2012.

H.b.Ľ.

Shodu s prvopisem potvrzuje

33. ZOPNZ byl v předmětném období novelizován zákonem č. 73/2011 Sb. s účinností od 1. 4. 2011, následně zákony č. 365/2011 Sb. a č. 367/2011 Sb. s účinností od 1. 1. 2012 a zákonem č. 399/2012 Sb. s účinností od 1. 1. 2013.
34. Z údajů uvedených v bodě 32. tohoto odůvodnění je evidentní, že na posuzovaný případ je třeba posuzovat podle ZOPNZ po novelizaci provedené zák. č. 73/2011 Sb. a před novelizací provedenou zák. č. 399/2012 Sb. Otázkou zůstávají účinky novelizace účinné od 1. 1. 2012, tj. účinky zákonů č. 365/2011 Sb. a č. 367/2011 Sb.
35. Zákon č. 365/2011 Sb. ve vztahu k novelizaci ZOPNZ neobsahuje. Tato novelizace je však pro posuzovaný případ nerozhodná, když se týkala toliko zaměstnanců vykonávajících práci na základě dohody o provedení práce, nikoli zaměstnanců vykonávajících práci na základě pracovní smlouvy.
36. Podle čl. VI. zák. č. 367/2011 Sb. řízení o uspokojení nevyplacených splatných mzdových nároků, která nebyla pravomocně ukončena do dne nabytí účinnosti tohoto zákona, se dokončí podle zákona č. 118/2000 Sb., ve znění účinném v době podání žádosti o uspokojení nevyplacených splatných mzdových nároků.
37. Z uvedeného vyplývá, že pro účely aplikace ZOPNZ je rozhodný okamžik podání žádosti. K tomu v posuzovaném případě došlo až v r. 2012.
38. Proto krajský soud v této dílčí otázce uzavírá, že věc je třeba posuzovat podle ZOPNZ ve znění po novelizacích provedených zák. č. 365/2011 Sb. a č. 367/2011 Sb. a před novelizací provedenou zák. č. 399/2012 Sb., tj. ve znění účinném od 1. 1. 2012 do 31. 12. 2012 (jak již soud předznamenal v závěru bodu 1. tohoto odůvodnění).

H.b.Ľ.

39. Při posuzování věci bude nezbytné vyložit i některá ustanovení zák. č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů.
40. Zákoník práce byl v předmětném období novelizován zákonem č. 185/2011 Sb. s účinností od 8. 7. 2011, dále zák. č. 466/2011 Sb. s účinností od 30. 12. 2011, následně zák. č. 341/2011 Sb., č. 364/2011 Sb., č. 365/2011 Sb., č. 367/2011 Sb. s účinností od 1. 1. 2012 a poté zák. č. 375/2011 Sb. s účinností od 1. 4. 2012.
41. Z údajů uvedených v bodu 32. tohoto odůvodnění je opět evidentní, že na posuzovaný případ se vztahuje zákoník práce ve znění po novelizaci provedené zák. č. 185/2011 Sb. a před novelizací provedenou zák. č. 375/2011 Sb.
42. Zák. č. 466/2011 Sb. přechodná ustanovení neobsahuje, proto je třeba vycházet ze základních principů nepravé retroaktivity a dovodit, že tato novelizace (účinná od 30. 12. 2011) nemohla mít na skončení pracovního poměru 25. 10. 2011 ani na navazující nárok žalobce na odstupné žádný vliv.
43. Totéž platí o novelizacích provedených zák. č. 341/2011 Sb. (bez přechodných ustanovení), č. 364/2011 Sb. (přechodná ustanovení se týkají jen dočasné pracovní neschopnosti a karantény) a č. 367/2011 Sb. (bez přechodných ustanovení) účinných od 1. 1. 2012.
44. Podle čl. II. odst. 1 zák. č. 365/2011 Sb. „zákonem č. 262/2006 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, se řídí také pracovněprávní vztahy vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona; právní úkony učiněné přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se

Shodu s prvopisem potvrzuje

však řídí dosavadními právními předpisy, i když jejich účinky nastanou až po dni nabytí účinnosti tohoto zákona.“

45. V této dílčí otázce krajský soud uzavírá, že na nyní posuzovaný případ je třeba aplikovat zákoník práce ve znění účinném po novelizaci provedené zák. č. 185/2011 Sb. a před novelizací provedenou zák. č. 466/2011 Sb., tj. ve znění účinném od 8. 7. 2011 do 29. 12. 2011. Zákoník práce v tomto rozhodném znění je dále označován jako „ZPr“.

H.c.

46. Podle § 56 písm. b) ZPr: *„zaměstnanec může pracovní poměr okamžitě zrušit jen, jestliže zaměstnavatel mu nevyplatil mzdu nebo plat nebo náhradu mzdy nebo platu anebo jakoukoli jejich část do 15 dnů po uplynutí termínu splatnosti (§ 141 odst. 1).“*
47. Podle § 67 odst. 1 věty první ZPr: *„(...) zaměstnanci, který okamžitě zrušil pracovní poměr podle § 56, přísluší při skončení pracovního poměru odstupné ve výši nejméně trojnásobku průměrného výdělku.“*
48. Podle § 353 odst. 1 ZPr: *„průměrný výdělek zjistí zaměstnavatel z hrubé mzdy nebo platu zúčtované zaměstnanci k výplatě v rozhodném období a z odpracované doby v rozhodném období.“*
49. Podle § 354 odst. 1 ZPr: *„(...) je rozhodným obdobím předchozí kalendářní čtvrtletí.“*
50. Podle § 354 odst. 2 ZPr: *„Průměrný výdělek se zjistí k prvnímu dni kalendářního měsíce následujícího po rozhodném období.“*
51. Podle § 355 odst. 1 ZPr: *„Jestliže zaměstnanec v rozhodném období neodpracoval alespoň 21 dnů, použije se pravděpodobný výdělek.“*
52. Podle § 355 odst. 2 ZPr: *„Pravděpodobný výdělek zjistí zaměstnavatel z hrubé mzdy nebo platu, které zaměstnanec dosáhl od počátku rozhodného období, popřípadě z hrubé mzdy nebo platu, které by zřejmě dosáhl; přitom se přihlédne zejména k obvyklé výši jednotlivých složek mzdy nebo platu zaměstnance nebo ke mzdě nebo platu zaměstnanců vykonávajících stejnou práci nebo práci stejné hodnoty.“*
53. Podle § 8 odst. 1 ZOPNZ: *„Souhlasí-li výše mzdových nároků a doba, za kterou zaměstnanec uplatňuje mzdové nároky, s písemným vykázaním dlužných mzdových nároků provedeným zaměstnavatelem nebo správcem, Úřad práce České republiky prostřednictvím krajské pobočky Úřadu práce do 10 dnů od předložení tohoto vykázaní zaměstnavatelem nebo správcem oznámí zaměstnanci termín, způsob jejich uspokojení a údaj o období, za které mzdové nároky uspokojí, a dá peněžnímu ústavu příkaz k úhradě.“*
54. Podle § 9 odst. 1 ZOPNZ: *„Nesouhlasí-li výše zaměstnancem uplatňovaných mzdových nároků za 1 měsíc s vykázaním předloženým krajské pobočce Úřadu práce zaměstnavatelem nebo správcem, úřad práce rozhodne o přiznání mzdového nároku zaměstnance za tento měsíc v prokázané výši. Nelze-li výši mzdového nároku podle věty první prokázat, přizná Úřad práce České republiky prostřednictvím krajské pobočky Úřadu práce mzdový nárok ve výši odpovídající minimální mzdě (...).“*
55. Podle § 9 odst. 2 ZOPNZ: *„Nesouhlasí-li doba, za kterou zaměstnanec uplatňuje mzdové nároky, s údaji uvedenými zaměstnavatelem nebo správcem, uspokojí Úřad práce České republiky prostřednictvím krajské pobočky Úřadu práce mzdové nároky pouze za dobu, která je nesporná.“*

56. Podle § 9 odst. 3 ZOPNZ: „Jestliže zaměstnavatel nebo správce nesplnil povinnosti uvedené v § 7 a zaměstnanec při uplatnění mzdových nároků předložil doklady, které jejich výši, jakož i dobu, za kterou je uplatňuje, prokazatelně osvědčují, Úřad práce České republiky prostřednictvím krajské pobočky Úřadu práce rozhodne o přiznání mzdových nároků za dobu a ve výši, kterou uplatnil zaměstnanec.“
57. Podle § 9 odst. 4 ZOPNZ: „Jestliže zaměstnavatel nebo správce nesplnil povinnosti uvedené v § 7 a zaměstnanec při uplatnění mzdových nároků nepředložil doklady, které jejich výši prokazatelně osvědčují, Úřad práce České republiky prostřednictvím krajské pobočky Úřadu práce rozhodne a přizná zaměstnanci měsíční mzdový nárok ve výši částky rovnající se minimální mzdě (...).“
58. Podle § 9 odst. 5 ZOPNZ: „Úřad práce České republiky prostřednictvím krajské pobočky Úřadu práce podle odstavce 1 nebo 4 přizná zaměstnanci měsíční mzdový nárok ve výši částky rovnající se minimální mzdě i v případě, kdy zaměstnanec nevykonával v kalendářním měsíci práci v rozsahu stanovené týdenní pracovní doby, avšak pouze za předpokladu, že poměrný mzdový nárok odpovídající kratší odpracované době této částky dosáhne nebo ji převyší. Jestliže zaměstnanec, jemuž je přiznáván mzdový nárok podle odstavce 1 nebo 4, uplatňuje nižší částku, než činí minimální mzda, přizná mu Úřad práce České republiky prostřednictvím krajské pobočky Úřadu práce mzdový nárok v uplatněné výši.“

H.d.

59. Z právě citovaných ustanovení ZOPNZ plyne, že je na zaměstnanci, aby v řízení před úřadem práce prokázal výši svých mzdových nároků. To v případě odstupného vypočítávaného prostřednictvím průměrného výdělku (viz bod 47. tohoto odůvodnění), případně pravděpodobného výdělku (viz bod 51. tohoto odůvodnění) nelze jinak, než prokázáním:
- 1) odpracované doby, a
 - 2) zaměstnavatelem zúčtované hrubé mzdy v kalendářním čtvrtletí předcházejícím vzniku nároku na odstupné (viz body 48., 49., 50. a 52. tohoto odůvodnění). Obě uvedené skutečnosti musejí být prokázány současně, neprokázání byť i jedné z nich vede k nemožnosti výpočtu průměrného výdělku, příp. pravděpodobného výdělku.
60. V nyní posuzované věci nebyla žádným způsobem prokázána žalobcem odpracovaná doba ve 3. čtvrtletí 2011. Žalobce ohledně této skutečnosti toliko tvrdí, aniž by cokoli prokazoval; nelze tedy uzavřít, že by byl tento údaj prokázán.
61. Odvolává-li se dále žalobce na výpisy z účtu, konkrétně záznamy na nich, jak jsou uvedeny v šestém odstavci bodu 30. tohoto odůvodnění, předmětné platby od žalobcova zaměstnavatele, které nejsou nikterak blíže specifikovány, nepředstavují:
- důkaz o tom, že předmětné platby jsou vůbec mzdou (zda nejsou např. náhradou mzdy),
 - za jaké období byla tato mzda (jedná-li se vůbec o mzdu) vyplacena, ani
 - důkaz o skutečně odpracované době.
- Žalobcovy sofistikované výpočty přitom nemohou na jeho právě demonstrované důkazní nouzi ničeho změnit.
62. Stejně důkazní břemeno by žalobce – bez ohledu na sofistikovanost jeho výpočtů – nesl i v soudním řízení (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 12. 2012 sp. zn. 21 Cdo 3989/ 2011, Sb. NS č. 46/2013, www.nsoud.cz).

63. Krajský soud proto uzavírá, že žalobce v řízení před správními orgány neprokázal mzdový nárok za říjen 2011 v jím tvrzené výši.

H.e.

64. Krajský soud se ovšem dále zabýval otázkou, zda žalobce neprokázal svůj mzdový nárok v jiné než jím tvrzené výši.
65. Podle § 357 odst. 1 ZPr: „*Jestliže je průměrný výdělek zaměstnance nižší než minimální mzda (§ 111), na kterou by zaměstnanci vzniklo právo v kalendářním měsíci, v němž vznikla potřeba průměrný výdělek uplatnit, zvýší se průměrný výdělek na výši odpovídající této minimální mzdě; to platí také při uplatnění pravděpodobného výdělku (§ 355).*“
66. Z právě citovaného zákonného ustanovení vyplývá, že průměrný výdělek ani pravděpodobný výdělek nemůže být nikdy nižší, než minimální mzda.
67. Žalobce v nyní posuzované věci prokázal, že tu byl pracovní poměr mezi žalobcem a jím označeným zaměstnavatelem, a to v nezkráceném úvazku (pracovní smlouvou), že rozvázal pracovní poměr okamžitým zrušením pro nevyplacení mzdy (okamžitým zrušením s dodejkou). Prokázal tedy co do základu, že mu vznikl nárok na odstupné ve výši nejméně trojnásobku průměrného výdělku (viz bod 46. tohoto odůvodnění), příp. pravděpodobného výdělku, přičemž – jak bylo právě uvedeno – průměrný ani pravděpodobný výdělek nemůže být nikdy nižší než minimální mzda.
68. Žalobce tedy v řízení prokázal, že mu náleží odstupné ve výši nejméně trojnásobku minimální mzdy. Bylo na správních orgánech, aby mu za této situace přiznaly mzdový nárok v této jím prokázané výši podle § 9 odst. 1 věty první ZOPNZ (citován v bodě 54. tohoto odůvodnění), tj. ve výši trojnásobku průměrné mzdy.
69. Závěr správních orgánů o tom, že žalobce ani tuto výši neprokázal, a že je tedy na místě postup podle § 9 odst. 1 věty druhé ZOPNZ, proto neobstojí. Ust. § 9 odst. 1 věty druhé ZOPNZ je totiž aplikovatelné jen, neprokáže-li zaměstnanec nárok vyšší, než je částka odpovídající minimální mzdě.
70. V nyní posuzované věci však žalobce nárok vyšší než odpovídající (jedné) minimální mzdě prokázal jako nejméně trojnásobek minimální mzdy.
71. Právě učiněný závěr není v rozporu ani se skutečností, že ZOPNZ je vnitrostátním provedením Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2008/94/ES. Účelem této směrnice totiž není redukce vyplácené částky na minimální mzdu, ale naopak zaručení úhrady nesplacených pohledávek zaměstnanců za platebně neschopným zaměstnavatelem (viz bod 3. Preambule uvedené směrnice), přičemž jakákoli opatření vnitrostátních států nesmějí narušit sociální cíl směrnice (viz bod 7. Preambule a čl. 4 uvedené směrnice).
72. Nelze přitom pomíjet ani účel odstupného podle § 67 odst. 1 ZPr. Účelem tohoto odstupného totiž je zabezpečit zaměstnance na dobu, po kterou si bude muset hledat nové zaměstnání. Obvyklou délku této doby zákonodárce spatřuje ve třech měsících, nikoliv měsíci jediném.
73. Nelze současně přehlížet ani ustanovení veřejnoprávních předpisů upravujících jiné způsoby zabezpečení zaměstnance v obdobné situaci.
74. Podle § 44a věty první zák. č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění účinném v letech 2011-2012: „*Uchazeči o zaměstnání, kterému přísluší podle jiných právních předpisů z posledního zaměstnání odstupné (...), se podpora v nezaměstnanosti poskytne až po uplynutí doby, která odpovídá výši odstupného, odbytného nebo odchodného; tato doba se určí podle příslušného násobku průměrného měsíčního výdělku nebo měsíčního služebního příjmu, kterým*

Shodu s prvopisem potvrzuje

byla uchazeči o zaměstnání stanovena výše odstupného (...).“ (znění bylo převzato z tištěné Sbírky zákonů, částka 127/2010, str. 4752, neboť text v ASPI je chybný).

75. Z právě uvedeného vyplývá, že zaměstnanec, který skončil okamžitě pracovní poměr pro nevyplacení mzdy, a který má být chráněn před nepříznivými finančními důsledky takového jednání zaměstnavatele, nemá po dobu prvních tří měsíců nárok na podporu nezaměstnanosti, neboť má být (i podle důvodové zprávy k zák. č. 347/2010 Sb., dostupné na www.psp.cz) zabezpečen odstupným.
76. Při výkladu zastávaném správními orgány by výsledek ochrany takového zaměstnance spočíval v tom, že fakticky by takový zaměstnanec pro obživu v druhém a třetím měsíci po skončení pracovního poměru nedostal ničeho, neboť nárok na podporu v nezaměstnanosti nemá a odstupné podle ZOPNZ by mu bylo vyplaceno jen ve výši jediné minimální mzdy.
77. Takový výklad je neudržitelný, neboť by jím byl sociální cíl směrnice uvedené v bodě 71. tohoto odůvodnění zcela zmařen.
78. Krajský soud uzavírá, že účelu a smyslu opatření k ochraně zaměstnance při platební neschopnosti zaměstnavatele nemůže být dosaženo tím, že zaměstnanec nebude zabezpečen ani odstupným ani podporou v nezaměstnanosti, tzn. nebude zabezpečen nijak.

H.f.

79. Pro úplnost se soud zabýval otázkou, zda žalobce prokázal dobu, za kterou nárok uplatňuje (odůvodnění rozhodnutí správních orgánů a zejm. vyjádření k žalobě totiž rozporují i tento závěr).
80. Nárok podle § 67 odst. 1 ZPr vzniká okamžikem, kdy dojde ke skončení pracovního poměru podle § 56 ZPr. Na rozdíl od mzdy vzniká jednorázově v jediném okamžiku, nikoli jako mzda průběžně v delším období.
81. Okamžik skončení pracovního poměru žalobce prokázal (okamžitým zrušením a dodejkou). Prokázal tak celou dobu rozhodnou pro vznik nároku na odstupné podle § 67 odst. 1 ZPr, neboť takovou dobou je právě a jen okamžik doručení okamžitého zrušení pracovního poměru zaměstnavateli.

H.g.

82. Žalovaný v předposledním odstavci vyjádření k žalobě (nikoli tedy v napadeném rozhodnutí) vyjadřuje názor, že pro přiznání mzdového nároku podle § 9 odst. 1 věty první ZOPNZ je třeba, aby zaměstnanec prokázal, že došlo k nevyplacení zaměstnavatelem.
83. Tento přístup správních orgánů není zdejšímu soudu neznámý, kdy je zdejšímu soudu znám nejméně ze spisů sp. zn. 16 Co 49/2014 a sp. zn. 64 Ad 1/2019, kde se však soudu neotevřel prostor se k němu vyjádřit.
84. Podepsaný soud se plně ztotožňuje s názorem Městského soudu v Praze, který v rozsudku ze dne 30. 7. 2018 č. j. 8 Ad 12/2015-41, www.nssoud.cz, body 26. – 30., vyslovil, že zaměstnanec nemá povinnost prokázat nevyplacení mzdy, nelze po něm ani požadovat, aby předložil potvrzení zaměstnavatele o nevyplacení mzdového nároku. Pokud zaměstnavatel bude neaktivní, nevystaví zaměstnanci požadované doklady, tak zaměstnanec nebude ani schopen potvrzení či prohlášení ani doložit. Z povahy věci nelze prokazovat negativní skutečnost, kterou nevyplacení mzdy resp. nepřijetí peněžní částky bezesporu je.

I.

Shodu s prvopisem potvrzuje

85. Krajský soud tedy z důvodů uvedených v části H.e. tohoto odůvodnění napadené rozhodnutí pro jeho nezákonnost podle § 78 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc podle § 78 odst. 4 s. ř. s. vrátil žalovanému k dalšímu řízení, ve kterém jsou správní orgány vázány právními názory vyslovenými v tomto rozsudku (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).

J.

86. O náhradě nákladů řízení mezi účastníky bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s., když žalobce byl v řízení procesně úspěšný a vzniklo mu tak vůči žalovanému právo na náhradu nákladů řízení. Náklady žalobce tvoří:

a)	zaplacený soudní poplatek		3 000 Kč
b)	náklady právního zastoupení advokátem v době do 31. 12. 2012		
⊔)	odměna advokáta za zastupování v řízení ve výši 2 100 Kč / úkon při těchto úkonech právní služby:		
1)	příprava a převzetí věci	§ 7, § 9 odst. 3 písm. f)	
2)	sepis žaloby	vyhl. č. 177/1996 Sb.	4 200 Kč
⊔)	paušální náhrada hotových výdajů advokáta ve výši 300 Kč / úkon při úkonech právní pomoci vypočtených pod písm. Ⓜ)	§ 13 odst. 3
vyhl. č. 177/1996 Sb.	600 Kč
c)	náklady právního zastoupení advokátem v době od 1. 1. 2013		
⊔)	odměna advokáta za zastupování v řízení ve výši 3 100 Kč / úkon při těchto úkonech právní služby:	§ 7, § 9 odst. 4 písm. d)	
1)	vyjádření ze dne 20. 10. 2014	§ 12 odst. 4	
2)	vyjádření ze dne 29. 4. 2016	vyhl. č. 177/1996 Sb.	6 200 Kč
⊔)	paušální náhrada hotových výdajů advokáta ve výši 300 Kč / úkon při úkonech právní pomoci vypočtených pod písm. Ⓜ)	§ 13 odst. 3
vyhl. č. 177/1996 Sb.	600 Kč
d)	DPH 21% z částek uvedených pod písm. b) – c)		2 436 Kč
	<i>Celkem</i>		<i>17 036 Kč</i>

Soud proto uložil žalovanému zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení tuto částku, a to dle § 64 s. ř. s. ve spojení s § 149 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších změn a doplnění (dále jen „o. s. ř.“) k rukám advokáta, který žalobce v řízení zastupoval. Vzhledem k odlišné úpravě s. ř. s. a o. s. ř., týkající se nabytí právní moci rozhodnutí (srov. § 54 odst. 5 s. ř. s., § 159, § 160 odst. 1 o. s. ř.), uložil soud žalovanému povinnost zaplatit náhradu nákladů řízení ve lhůtě 30 dnů od právní moci rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu správnímu soudu.

Shodu s prvopisem potvrzuje

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné soudní rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

Ostrava 26. března 2019

Mgr. Jiří Gottwald
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje